

QRZ...

Medlemsblad för NORRKÖPINGS RADIOKLUBB
April 2005. Web-QRZ nummer 4

KLUBBINFORMATION

Norrköpings Radioklubb, Nelinsgatan 24 KV. 603 55 Norrköping

Besöksadress: Nelinsgatan 24. Kv.

Klubbsignal SK5BN. 7S5LH. Repeater VHF kanal RV48. 145,600 mHz – SK5BN/R.

UHF – kanal RU368 434,600 mHz – SK5BN/R – skift 2mHz

Hemsida <http://www.sk5bn.com/>

Aktualiteter

- ▶ SK5BN arrangerar Fielday helgen 20-22 maj i Tyrislöt och medverkar i portabeltesten!
- ▶ Radioklubbens fyraktivitet SK5BN/7S5LH den 20 – 21 augusti har aktualiserats. Förmodligen är det sista gången som vi kan köra från Hävringe. Beslut tas vid kommande månadsmöte.
- ▶ SK5BN's 60-årsfirande har aktualiserats. Aktuellt datum är i så fall 5 september. Beslut tas vid kommande månadsmöte.
- ▶ Ska SK5BN arrangera en loppis i höst? Det är din synpunkt som är avgörande.
- ▶ SK5BN har öppet hus varje måndag kväll. Anmäl gärna på trafikinätet söndag kväll.
- ▶ Det börjar komma anmälningar till en CW-kurs. Är du intresserad anmäl till någon i styrelsen.

STYRELSEN:

Ordf.	SM5TJH	Janne Hult	011-143390	sm5tjh@ssa.se
Vice o sekr	SM5AQI	Lennart Kördel	011-139108	sm5aqi@ssa.se
Kassör	SM5RN	Derek Gough	011-187788	sm5rn@ssa.se
Matralförv	SM5YCR	Håkan Grönqvist	011-64142	sm5ycr@telia.com
Suppleant	SM5XJX	Fredrik Jäppinen	011-101967	jeppe@stahl.nu
Suppleant	SM5YLG	Christopher Andreasson	0730-432802	sm5ylg@ssa.se

FUNKTIONÄRER:

QSL-ombud	SM5MCZ/Sven-Arno
Stationsansvariga	SM5RN/Derek o SM5HL/ Håkan
Klubbmästare	SM5CIH/Paul
Repeateransvariga	SM5TJH/Janne, SM5AWU/Göran o SM5YCR/Håkan
Avstörningsfunktionär	SM5DFF/Lennart
QRZ-redaktör	SM5RN/Derek
Redaktion Hemsida	SM5YLG/Christopher

Innehåll

Sid 1	Aktualiteter. Styrelse o funktionärer. Innehåll
Sid 2	SM5CIH - en sändareamatör på spåret
Sid 6	Lighthouse Activity och Mer om DXCC
Sid 6	Troposfärisk ducting
Sid 7	Jag kör radio - av en extatisk sändareamatör
Sid 8	Vad mäter man på en antenn?
Sid 9	Det våras även i år. Och sommar blir det också

SM5CIH - en sändareamatör på spåret

Radio lärde sig Paul redan i vaggan. Hans pappa var radiointresserad och byggde apparater efter modern teknik vilket på den tiden innebar såväl kristallradio som rörförsedda batteridrivna apparater. I dessa användes ofta två rör - ett som detektor och ett som slutrör. Intresset för eltekniken smittade av sig på Paul, som tidigt började tillverka motorer hemma i köket. Motorerna gjordes av plattjärn som böjdes till en magnet medan ankaret tillverkades av trä som lindades med 1 mm järntråd innan det försågs med den nödvändiga kopparlindningen. Som kontakter till kollektorn användes mässingsblecken på uttjänta ficklampsbatterier.

Bilden är tagen vid ett besök ute hos Christer Johansson i Krokek's Radiomuseum, där Paul kände igen en hel del av de gamla radioapparaterna

Så småningom väcktes DX-intresset och 1947 var det dags för det första SSA-medlemskap som SM7-1745. Den första TV'n byggdes efter berömda Elfa's TV-byggsats. Radiointresset växte alltmer, bl. a. tillsammans med SM7AUG/Bengt. Så småningom blev det utbildning i telegrafi med SM7PK/Ture som lärare. Ture jobbade också vid SJ och utbildningen genomfördes hemma hos Paul mellan kl. 2300 – 0200 SNT. Enligt uppgift från XYL var båda på jobbet i god tid före nästa arbetspass kl. 0700. 1954 kom så bekräftelsen och Paul fick signalen SM5CIH.

Radoriggar

Hembyggda riggar

Som mottagare användes surplusutrustning, dvs. militärutrustning från andra världskriget. Vanliga märken var BC458 och R1155. Sändarna däremot byggde Paul själv. Den första gick på 80-, 40- och 20-metersbanden och hade en 807:a som slutsteg vilket gav en uteffekt på 40 – 50 watt. Sedan

byggdes slutsteget om så att det fick två 807:or i parallell vilket gav 120 watt ut. Totalt byggdes 3-4 sändare innan det var dags för inköp av en den första modern transeivern.

***”Dom byggde, plockade ner och byggde nytt. Precis som när man sticker och river upp”
Konstaterar SM5CIH XYL/Hertha när hon tänker tillbaka på den tiden.***

Fabrikstillverkade riggar

Numera är det fabrikstillverkad grundutrustning och i shacket återfinns

- Kenwood TS 520
- ICOM IC-735
- Kenwood TR 751E

Som kortvågsantenn finns en G5RV och på två meter används en tio elements Yagi

Men det finns fortfarande plats för självbygge och i shacket finns bl.a. en egentillverkad antennavstämningseenhet samt utrustning för radiotrafik med digitala moder. Ett modernt trafiksätt där man skriver på datorn och sedan sänder med låg uteffekt utan att ta i anspråk så stort utrymme av frekvensspektrat.

Med PSK har Paul kunnat loggföra kontakter med hela Europa. Annars blir det mest trafik på 80 och 40 meter samt tävlande i VHF-testerna.

SM5CIH/Paul i shacket

Paul – agent med rätt att skrota telegrafen inom SJ

1948 var Paul relativt ny ingenjör och anställd vid SJ med placering vid 29:e Bansektionen som omfattade Blekinge och Småland. Det var då som Paul fick uppdraget att bygga upp SJ's nya telefonnät. Utvecklingen hade gått framåt och det var nu dags för SJ att bygga ett eget telefonnät vid sidan av Televerkets. Nätet blev uppbyggt med selektortelefoner, där de olika stationshusen låg inkopplade efter varandra. Med en fingerskiva kunde man sedan ringa selektivt dvs. till en viss station. Men man kunde också anropa alla stationerna längs järnvägen vid t ex utsändning av tillfälliga tidtabeller.

Samtidigt som nätet byggdes upp gällde det att skrota det gamla telegrafnätet. En aktion som mötte både misstro och motstånd, särskilt från de många tågklarerare - i vars yrkeskompetens det bl. a. fanns färdighet i telegrafi. Det var många som förklarade för Paul att ”det här kommer inte att fungera då det inte finns något kvitto på det som sänds”. Kvittot som man avsåg var telegrafiremsan från telegrafapparaten – en apparat som väl många av oss sett i samband med loppisförsäljning mm. Men då som nu ville man dra vinningar av teknikutvecklingen, så telegrafnätet skrotades och SJ's nya telefonnät såg dagens ljus. Så här efteråt tänker Paul med sorg i hjärtat på de sammanlagt 700 kg gamla telegrafapparater som han sände till Malmö för skrotning utan att tänka på att behålla en för sig själv. Men en telegrafnyckel finns i alla fall kvar i SM5CIH's shack. Observera fastsättningen i bilden nedan!

SM5CIH är medlem i Scandinavian CW Activity Group. För medlemskap fordras att man har med god CW har klarat av ett qso under minst 45 minuter. Paul uppfyllde villkoren för medlemskap efter ett 76 minuter's QSO på 80 meter med SM5FSB/Bengt.

Paul är medlem i följande klubbar

Sveriges Sändareamatörer
Norrköpings Radioklubb
Swedish Railway Radio Club
FISAIC – Federation Internationale de Radio Amateurs Cheminots (rallare)
Scandinavian CW Activity Group
SJ Idrottsförening
Friskisportarföreningen
SeniorNet i Norrköping
Släktforskarföreningen

Sant eller falskt

Avgör nu om denna historia är sann eller falsk.

”En gång under 50-talet var Paul med i en rävjakt. Det här var i rävjaktens början då man vanligtvis tävlade per bil eller cykel. Den här rävjakten startade vid järnvägsstationen i Malmö och cirka tio bilar deltog med minst två rävjägare i varje bil. Det var tre rävar som skulle uppsökas. Den sista räven var placerad vid Björnstorps slott där slottsherren SM7HZ/Ture-Gabriel tog emot. Som pris för deltagandet i rävjakten fick alla var sin rävsvan. Ett pris som med tiden blivit helt hårlös”.

Paul - frisksportaren

Paul är sedan ungdomen intresserad frisksportare. Där är inte tävling det viktigaste utan allround träning för att bygga upp den egna fysiken. För Pauls del har det medfört att motion, friidrott och skivstångsträning går som en röd tråd genom livet. En tråd som troligen går ett och ett halvt varv runt jorden. Det blir faktiskt det om man adderar 60 aktiva år med löpning/skidåkning en mil två gånger i veckan och dessutom deltagande i följande motionslopp.

Löpning: Värmilen 22 ggr, Höstmilen 23 ggr, Goodyear-lunken (Söderköping-Norrköping) 6 ggr, Nais-lunken (samma sträcka) 3 ggr, Tjalve-joggen 1 g, Lucia-loppet 1 g **Skidåkning:** Vintermilen 4 ggr, Jubileumsrännan 6 ggr, Tjalve-loppet 2 ggr, St Olofsrännan 1 g **Cykel:** Glan runt 12 ggr

"Det är svårt att vara utan radion. Där händer alltid någonting".

Support i släktforskning

Pauls XYL, Hertha, är intresserad av släktforskning och Paul bidrar här med att hålla datorerna igång och vara support vid efterforskning under olika resor till bygder där släktingar funnits. Byggnader har fotograferats och på plats har man träffat människor, som haft något att berätta. Där har också gamla kartor och fotografier hittats och allt har kompletterat innehållet i släktforskningen till ett historiskt bildspel.

Släktforskning lär man sig annars i någon av de kurser som Studieförbunden eller Sveriges Släktforskarförbund anordnar. Där lär man sig använda de programvaror som används t.ex. "Disgen." I Disgen finns en utskrift som heter Dispyt och som man sänder till föreningen "DIS" i Linköping. Filen körs där i en databas och jämförs med utdrag från ca 3800 medlemmar. Tillbaka får man namn på släktforskare som man har gemensamma anor med. Numera har kyrkböckerna också lagts ut på Internet vilket gör det möjligt att utföra mer av släktforskningen hemifrån.

Släktforskning bygger liksom annan forskning på att leta i olika arkiv. Man kan starta med att fråga ut sina mor- och farföräldrar och be dem berätta. Man fortsätter sedan med att läsa kyrkböcker, domböcker, arvskifte, lagfarter, köpehandlingar, rättegångsprotokoll och annat som kan finnas. Hembygdsböcker och annan litteratur bör kollas innan det godtas. Landsarkiven måste uppsökas ty där finns mycket att hämta.
de SM5CIH XYL/Hertha

LIGHTHOUSE ACTIVITY

Det är alltid aktiviteter kring fyrarna. Och om du vill läsa mer kan du kolla hemsidan <http://www.lighthouse-award.com>

Där kan du också se hänvisningar till länken för NRK's fyrdiplom [Swedish Lighthouse Award](#) och länk för info om [Swedish Lighthouse Society](#). Vill du läsa mer kan du på den sista länken hämta fin info om "The top 25 Lighthouse Web Sites".

MER OM DXCC - REGLER

Stationer som är /MM godkänns inte för DXCC även om de ligger i hamn enligt följande händelse: En ZL-station var ute och seglade för några år sedan och körde /ZL8 från Kermadec Island. Men det visade sig att han visserligen hade stationen på ön men tog elektriciteten via en kabel från båten. Han var därmed /MM och blev som Maritime Mobil inte godkänd för DXCC.

TROPOSFÄRISK DUCTING

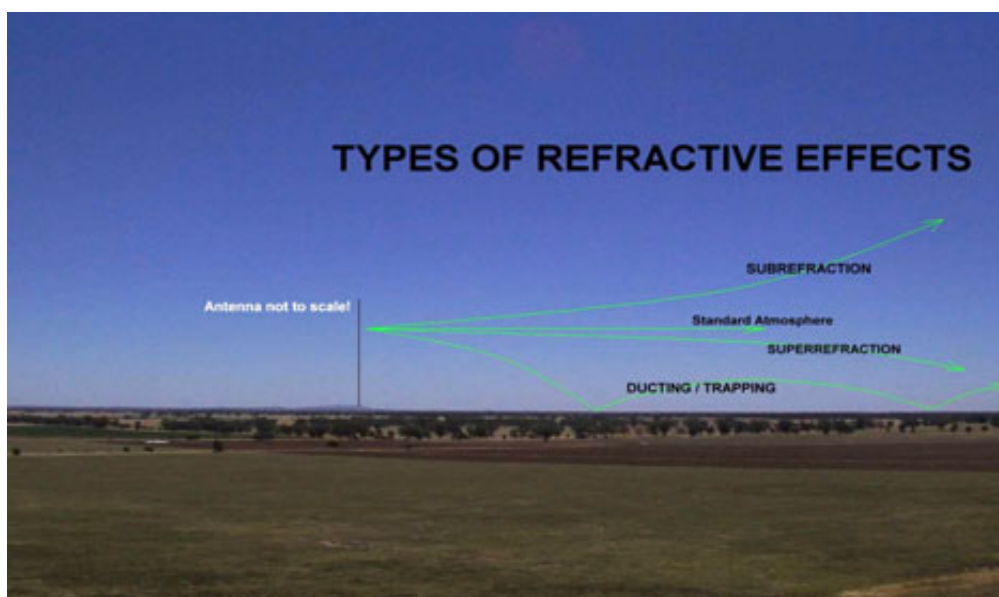
När man lyssnar på amatörbanden i synnerhet på UHF/VHF men också på kortvåg ovanför 14MHz så hör man ofta ylande signaler i kraftigt brus som liknar vinden, och som vi vanligen kallar för dåliga konditioner men är faktiskt resultatet av troposfärisk ducting. Inte att förväxla med aurora konditioner.

Vad är en "Duct"?

Vanligtvis är en duct ett skikt av varmare luft som innehåller mindre fuktighet jämfört med luften ovanför och under ducten. Detta kan täcka ett helt högtrycksområde beroende på väderfronter och konditionerna runt hela högtrycket. En duct kan också uppträda lokalt beroende på dess relation till geografien i området, t.ex. i kustområden. Denna varmluftsskikt kallas vanligtvis en inversionsskikt.

Alla UHF/VHF amatörer använder dessa inversionsskikt för DX'ing och man kan nå extremt långa avstånd i gynnsamma förhållanden. På kortvåg hjälper inte dessa duct i regel alls. Om t.ex. din 2m station har en normal räckvidd av 100 km, kan den nå upp till 1000 km med goda duct- konditioner.

Riktiga duct-konditioner förekommer inte så ofta men kan i bästa fall vara mellan 3 till 5 timmar. Då blir det full aktivitet på de UHF och VHF banden. Under vintermånaden i inlandet kan en riktigt kraftig duct räcka över en eller ett par dagar om högtrycket är ganska stillastående. Bilden nedan visar olika typer av studsande effekter. (Förstora bilden till 200 % så ser du bättre).

Ett antal olika typer av duct finns. Ytaktiva -, upphöjda -, och avdunstnings-ducter. På Internet kan man hitta en hel del teoretiska och vetenskapliga förklaringar till fenomenet. Ämnet är nästan outtömligt, men som 2m-entusiast har man råkat ut för dessa någon enstaka gång under vanliga tropo-konditioner mestadels under reella högtryck under sommaren.

<http://www.angelfire.com/sc/scannerpost/tropo.html>

<http://www.astrosurf.com/lombry/qsl-propa6.htm>

<http://members.cox.net/n4jk/links.htm>

http://www.k4lrg.org/Training/Tech_Notes/Long_Path/Long_Path.html

<http://home.cogeco.ca/~dxinfo/tropo.html>

Jag kör radio – av en extatisk sändareamatör

Följande hittades i arkivet och är *nedskrivet av SM5DFP/Lennart* i samband med NRK's 50-årsjubileum

Jag kör radio,
jag kör radio,
sitter uppe varje natt.
Jagar länder, kollar kondsen,
pressar ut varenda watt.

Kom och lägg dig,
kom och lägg dig,
det är midnatt, ge dig då!
Sängen väntar, jag är villig,
du är den jag väntar på.

Hör det sprakar,
hör det fräser,
jag kör norrsken mitt på da'n
Jagar rutor, svänger yagin,
sänder CW utan fan.

Sluta sända,
du stör TV.
jag vill titta på det här.
Stäng av radion, kom och sätt dig,
sluta genast med det där!

Jag kör DX,
rören glöder,
trafon brummar som den ska.
Hör en rar en, beamar ditåt,
det är en som jag vill ha.

Det är grannen,
han är ilsken,
knyter näven bak vår häck.
Kom nu ut och red ut detta,
på hans TV finns det streck.

Vad jag bygger,
vad jag löder,
tennet flyter ut så lätt.
Etsar kretskort, bockar trådar.
denna gång blir allting rätt.

Vad det ryker.
vad det luktar,
sådant där jag inte tål.
Tråd på golvet, tenn i sängen
och på byxan har du håll.

Jag har hög mast,
många beamar,
för att höras allra bäst.
Grova kablar, långa trådar,
Gör att det går bra i test.

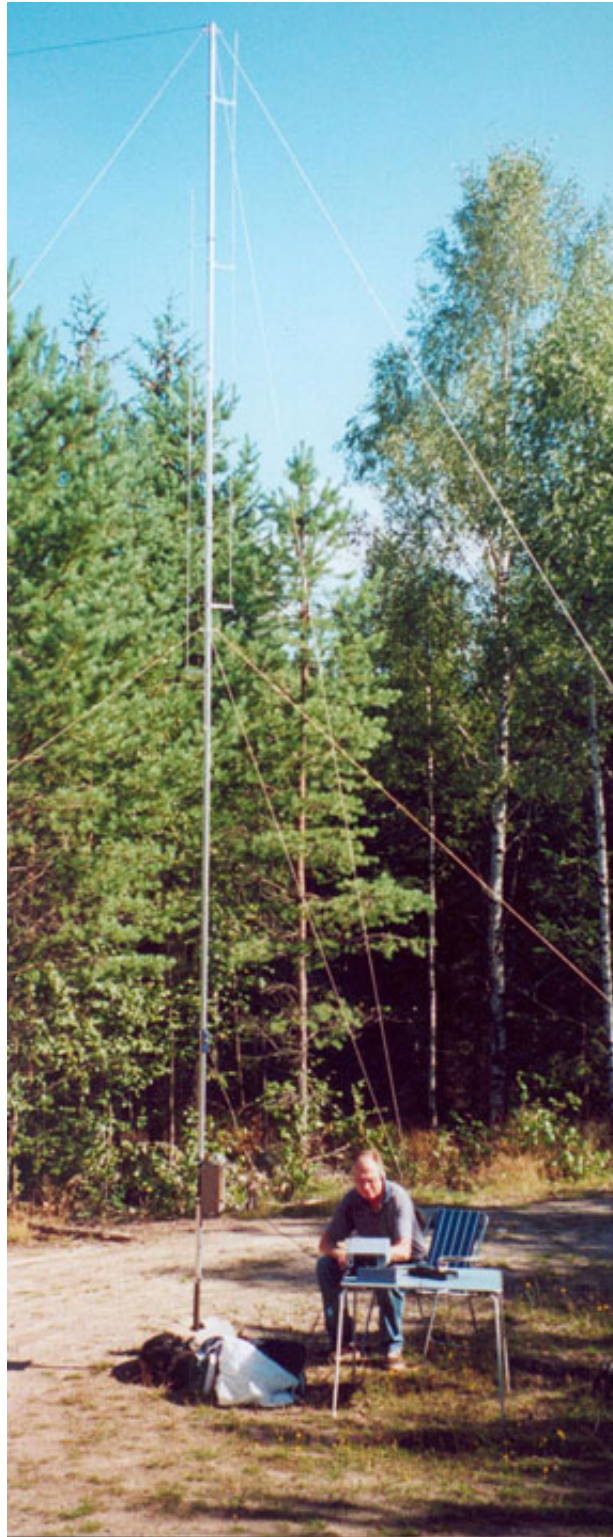
Hör det blåser,
stormen rasar,
du kan inte sända mer.
Nyss det dunkade på taket,
din antenn har ramlat ner.

Jag har slutat
köra radio,
jag har upphört löda tenn.
Nu jag ängar all min fritid
åt att kela med min vän.

Kom och lägg dig,
kom och värm mig,
vi ska hålla om varann.
Sängen väntar, jag är villig,
visa mig att du är man.

Vad mäter man på en antenn?

Bilden visar en av SM5TY/Kalle som håller på och arbetar med sin antenn. Men vad är det man kan mäta på sin antenn? På Radioklubbens månadsmöte får du reda på rätt svar.

Det våras även i år

Även om det var segt för våren att tränga fram till oss så kändes det skönt att få QSO med Andorra. Och när man såg det här QSL-kortet så kändes det att våren äntligen var på väg. Körd av SM5AQI på 7 MHz RST 599/599 den 18 mars kl. 2400 SNT. Operatör: AB6WM/VE3SUN/VE3GEJ/C31LJ/Peter som växlar sin tid mellan Californien, Niagara Falls och Andorra. SM5TJH/Janne och SM5MCZ/Sven-Arno har också kört Andorra vid månadsskiftet mars/april

Och sommar blir det också

även om den inte blir som i Sinai i Egypten där SU9BN/Alan har sitt QTH i Sharm El Sheikh. SM5AQI körde SU9BN på 21 MHz den 29 mars kl. 1045 UTC med 569/559. SU9BN har hemsidan <http://www.qsl.net/su9bn/default.htm> Där finns en hel del intressant att ta del av. T ex om konsertviolinisten som numera är hängiven takterna i ett CW-QSO. Bilden visar stranden i Sharm el Sheikh, ett paradys med underbara fiskar och exotisk dykning längs Röda Havets varma stränder.

73's de SM5RN/Derek och SM5AQI/Lennart